

Студиска програма: **ВТОР ЦИКЛУС НА АКАДЕМСКИ СТУДИИ ПО МЕЃУНАРОДНО ПРАВО**

Времетраење на студиската програма: **1 (една) година**

ЕКТС кредити: **60**

Цели на студиската програма

Студиската програма од втор циклус академски студии по Меѓународно право се остварува преку: интерактивна настава, клиничко образование (internship во државни органи, политички партии, невладини организации, регионални и меѓународни организации), работилници, семинари и консултации, како и со самостојно научно истражување, во функција на проширено и продлабочено научно знаење, презентирano во магистерскиот труд, како завршна етапа на академските студии од втор циклус.

Затоа како една од најважните цели на оваа студиска програма, се појавува потребата за оспособување на кандидатите во областа на меѓународното право, како во поглед на апликативноста, така и во поглед на нивните научно – истражувачки и теоретски потенцијали и креативност. На кандидатите ќе им биде обезбеден непречен пристап до факултетската и академска литература, релевантна за оваа студиска програма, односно научните дисциплини интегрирани во неа и до расположливата електронска база на податоци; непосреден контакт и консултации со професорите, односно контакт и престој во релевантни меѓународни институции, тела и организации.

Основна цел на студиската програма од втор циклус академски студии по Меѓународно право е продлабочување, проширување и подигање на нивото на студентските знаења во рамки на дисциплините вклучени во студиската програма Меѓународно право, како и поттикнување и развивање на самостојни истражувачки способности и создавање на перспективни истражувачи, раководени од строгите научни стандарди при истражувањето. Во рамките на овој циклус, студентите имаат можност на продлабочен начин да се запознаат со: основните и специфични процеси, односи, институции и актери во меѓународните односи, позиционираноста и форматот на меѓународните субјекти, меѓународните организации, категоризацијата и спецификите на современите политички системи, заедничката надворешна и безбедносна политика на ЕУ, нејзиниот економско – правен систем и економските политики препознатливи за неа, стандардите и меѓународната рамка на дипломатското и конзуларно право, дисциплината на меѓународното воено и хуманитарното право. Покрај тоа, посебно внимание се посветува на аналитичко – апликативната димензија на меѓународното право олицетворена во научната област меѓународно право применета програма, чија цел е практично операционализирање на меѓународно – правната проблематика.

Резултати од учењето (специфични дескриптори на квалификации)

знаења и разбирање

- покажува продлабочено знаење и разбирање на воспоставените принципи во полето на правото, посебно во областа на граѓанското право.

- покажува кохерентно и продлабочено познавање на научните теми од областа на граѓанското право, граѓанското процесно право, земјишното и книжно право, адвокатското и нотарско право, вонпарничното и извршно право, арбитражното право и др.
- покажува продлабочено знаење за поширокиот, мултидисциплинарен и интердисциплинарен контекст на граѓанското право.

примена на знаењето и разбирањето

- способност за истражување и тестирање на концептите и теориите во рамки на граѓанското право, како и организирање и менаџирање со научно – истражувачки проекти од областа на граѓанското право.
- способност за идентификување, формулирање и решавање на комплексни проблеми од областа на граѓанското право, а во насока на евалуација на програмата на граѓанското право и неговите аспекти, како и креирање на нови граѓанско – правни аспекти, концепти и методи.
- способност за селектирање на релевантни истражувачки методи и искористување на резултатите од научно – истражувачката дејност во областа на граѓанското право.

способност за проценка

- способност за прибирање, анализирање, оценување и презентирање на информации од релевантни податоци за граѓанското право, најчесто од перспектива на познавање на неговите мултидисциплинарни и интердисциплинарни компоненти.
- способност за евалуација на сопствените научно – истражувачки перформанси во областа на граѓанското право.
- способност за комбинирање на теоријата и праксата со цел воведување на нови наставно – научни стратегии и концепти од областа на граѓанското право.

комуникациски вештини

- способност ефикасно да комуницира преку пишувани извештаи и усни презентации, со научната и пошироката јавност употребувајќи соодветна терминологија и академски јазик.
- способност да споделува и дебатира за концепти и идеи од областа на граѓанското право, како со академската, така и со пошироката општествена јавност.
- способност за тимска работа и активна соработка внатре во групата, преку споделување одговорности и задачи.

вештини на учење

- преземање иницијатива за идентификување на потребите за учење и понатамошно
- професионално продлабочување, со висок степен на самостојност во одлучувањето.
- Редовно следење на најновите достигнувања и научни текови во областа на граѓанското право, а преку следење и консултирање на позитивните прописи, научни трудови, научни списанија, посетување на семинари, конференции итн

Листа на предмети

Семестар 1

Задолжителни предмети

Методологија на општествени науки (6 ЕКТС)

По завршувањето на предметот, студентите ќе се здобијат со креативна и стимулирачка истражувачка компетенција. Покрај запознавањето со овие истражувачки позиции, во рамките на курсот ќе се обработат клучните филозофски прашања кои го засегаат научното познание во општествено – хуманистичките дисциплини. (проблемот на растот на научното познание. Целта на овој предмет е да создаде емпириски знаења за аплицирање на проекти од научно и финансиско значење и сфаќања за различни типови на научна анализа.

Меѓународно право применета програма (6 ЕКТС)

Со завршувањето на овој предмет, се очекува студентот, најмалку, да биде оспособен да ја познава суштината и опсегот на меѓународното право; да знае каде и како да ги пронајде меѓународно-правните норми; да ги толкува и применува овие норми; да има увид во основните вредности, институции и постапки врз кои што се темели меѓународното право, што би му овозможило понатамошно продлабочено изучување на посебните меѓународно-правни дисциплини.

Изборни предмети (се избираат три предмети од листата) (6 ЕКТС)

Современи политички системи

Студентот треба да се стекне знаења за современите политички системи и да се оспособи за критичка евалуација на истите од аспект на нивното отстапување од теоретските концепти и уставните норми.

Меѓународни организации и меѓународни односи

Целта на предметот е совладување на клучните правни и процедурални институти поврзани со настанувањето, функционирањето и престанувањето на најзначајните/највлијателните/најмоќните меѓународни владини организации што во моментот на каков било начин влијаат врз тековите на меѓународната политика. Универзалните и европските организации ќе бидат проучувани, меѓудругото, и низ призмата на пристапувањето на РМ кон нив (временската точка во која тоа беше сторено, начинот на пристапување во согласност или не со позитивното меѓународно право и правото на конкретната организација, одредницата/името под кое се случи тој факт, односно анализа на етапата во која во моментот се наоѓа РМ во однос на оние организации кон кои се стреми, а сеуште не е нивна членка - ЕУ (ако условно ја третираме како организација) и НАТО. Од студентите ќе се бара критички однос кон теоријата и практиката на меѓународното организирање и

интегрирање, односно функционирање на секоја од постоечките меѓународни организации, со цел извлекување на заклучоци за улогата на РМ до сега и можностите за нејзино подобрување во иднина.

Заедничка надворешна и безбедносна политика на ЕУ

Со завршувањето на овој предмет, студентите треба да бидат оспособени да ја познаваат суштината на Заедничката надворешна и безбедносна политика на ЕУ, во сите нејзини аспекти, како комплексна материја и политика која се повеќе побудува внимание во меѓународните правни и политички кругови.

Меѓународно воено и хуманитарно право

Целта на предметот е да се објаснат основните институти на меѓународното воено и хуманитарно право во теорија и пракса на нивното договорно стипулирање и имплементација, пред се во конкретни случаи на внатрешни војни. Ова е направено во две големи групи на нормите на меѓународното хуманитарно право и тоа: заштита на лицата кои се актери и лицата кои не се актери во војната. Во воведот на овој предмет е даден историјатот на дефинициите на тоа што претставува вооружен судир, кои се актерите на таквиот судир, определување на типовите на внатрешни судири, а оттаму се очекува студентите да ги совладаат и ефективно да ги применат во соодветните случаи (вклучувајќи го конфликтот во 2001 година во Македонија). Од студентите се очекува да се оспособат за пишување на извештаи за рано предупредување на вооружени конфликти, како и стекнување вештини на посредувања и арбитражи во таквите конфликти. Посебна тема на расправа ќе бидат одлуките на меѓународните трибунали, вклучувајќи ги пресудите во случаите на кршење на военото право и меѓународните злосторства како оние во Руанда, Југославија, како и пресудите на нашите граѓани во Хаг. На студентите ќе им биде презентирана конкретна граѓа на тие пресуди и анализи на пресудите од тие судења. Се очекува тие суверено да го совладаат презентираното, но и да можат да воспостават критички однос кон пресудите. Посебен дел од хуманитарното право ќе биде посветен на темата спречување на хуманитарни катастрофи која е поврзана со новиот институт во Меѓународното хуманитарно право наречен хуманитарна интервенција (Сомалија, СРЈ - Косово, Авганистан, Дарфур-Судан и други). Аспектот кој на студентите ќе им биде презентираан се правните дилеми на воспоставување на овој нов институт во Обединетите Нации како и во бројните примери на негова употреба со нивна критичка анализа.

Семестар 2

Задолжителни предмети

Дипломатско и конзуларно право (6 ЕКТС)

Целта на предметот е совладување на основните институти на меѓународното дипломатско и конзуларно право преку покривање на сите аспекти на воспоставувањето, одржувањето и окончувањето на дипломатските и конзуларните односи на билатерално и

на мултилатерално ниво, во постојан и во привремен облик, односно, инсталирањето, функционирањето и терминирањето на дипломатските, специјалните и конзуларните мисии (билатерала), т.е. мисиите на меѓународните организации и постојаните мисии кај меѓународните организации (мултилатерала). Посебен акцент во проучувањето ќе се стави врз функционирањето на дипломатските и конзуларните мисии (во согласност со правото и противправно) и во тој контекст особено врз проблематиката на дипломатските и конзуларните привилегии и имунитети. Преку анализирање на бројни специфични случаи од релативно сиромашната македонска и исклучително богатата компаративна практика, вклучително и јуриспруденцијата на меѓународните правосудни институции, од студентите се очекува да ја совладаат неопходната теорија (право версус обичај; имунитет версус привилегија; обврска версус добра волја; обичајно правни версус договорно фундирани правила; позитивно право версус правни празнини и начини на нивно пополнување (дозволени/недозволени аналогии) итн., како starter/увертира во комплетното апсолвирање на релевантната дипломатска практика. На студентите ќе им бидат ставени на располагање текстови од дипломатските архиви на различни држави, како и најразличните пресуди на меѓународните судови/арбитражи заради детално проучување и градење на критички однос кон нив.

Изборни предмети (6 ЕКТС):

Студентите избираат 1 (еден) предмет од пошироко општествено подрачје од студиските програми на Универзитетите во РМ.